

ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ

Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων – CLLD/LEADER,

Διατοπική Συνεργασία και Συμμετοχικές Διαδικασίες

7 & 8 Μαΐου 2015

Στις 7 & 8 Μαΐου 2015 διοργανώθηκε από το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο διήμερο ενημέρωσης φορέων εφαρμογής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και άλλων φορέων που θα εμπλακούν στην προγραμματική περίοδο 2014-2020. Ο αριθμός των συμμετεχόντων την πρώτη ημέρα ανήλθε στα 80 άτομα και την δεύτερη ημέρα στα 50 άτομα.

Πέμπτη 7 Μαΐου

Την πρώτη μέρα του διημέρου ο Γενικός Γραμματέας κ. Χ. Κασίμης απηύθυνε ομιλία στους συμμετέχοντες με σκοπό να ενθαρρύνει τις Ομάδες Τοπικής Δράσης για απορροφήσεις έως το τέλος του 2015 με την προϋπόθεση ότι δε θεωρείται δεδομένη παράταση του προγράμματος καθώς και να επισημάνει το γεγονός ότι θα πρέπει να είναι ενήμεροι για τις απαιτήσεις του νέου CLLD/LEADER. Ακολούθησε παρουσίαση των απορροφήσεων έως σήμερα από την αρμόδια Μονάδα Β6 παρακολούθησης και υλοποίησης του Άξονα 4, με έμφαση στα προβλήματα που προέκυψαν λόγω της οικονομικής κρίσης και του θεσμικού πλαισίου το οποίο σχεδιάστηκε σε περίοδο πριν την οικονομική κρίση με άλλα δεδομένα καθώς και κάποιες ενέργειες που έχουν γίνει για την εξομάλυνση των δυσκολιών.

Στη συνέχεια έγινε αναλυτική παρουσίαση του Μέτρου 19 όπως έχει διαμορφωθεί μετά τις παρατηρήσεις από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος της παρουσίασης του μέτρου ήταν η ενημέρωση των δυνητικών φορέων εφαρμογής και η διαβούλευση μέσω ανοιχτής συζήτησης.

Κατά την ανοιχτή συζήτηση τέθηκε το θέμα της προκήρυξης για την επιλογή των τοπικών στρατηγικών ανάπτυξης και τα κριτήρια επιλογής. Ακούστηκε από πολλές ΟΤΔ να μην αποτελέσει σημείο αναφοράς το ποσοστό υλοποίησης και απορρόφησης της τρέχουσας περιόδου. Επίσης ότι η νέα περίοδος απαιτεί εμπύχωση - κινητοποίηση δικαιούχων, το οποίο απαιτεί δεξιότητες και στελεχιακό δυναμικό που πολλές ΟΤΔ στερούνται δεδομένων και των χρονοβόρων διαδικασιών πρόσληψης του προσωπικού.

Ο Γενικός Γραμματέας τόνισε ότι οι χαμηλές τρέχουσες απορροφήσεις δεν οφείλονται μόνο στην οικονομική κρίση καθώς όλοι αποτελούμε μέρος του κοινωνικού και πολιτικού συστήματος το οποίο έφτασε τα πράγματα έως εδώ σήμερα.

Θα πρέπει να αποτελέσει προβληματισμό όλων εάν το LEADER συνέβαλε πράγματι στη συγκράτηση του πληθυσμού και ποια είναι η προστιθέμενη αξία των παρεμβάσεων. Η αυτοαξιολόγηση θα βοηθούσε στο να προχωρήσουμε στο σχεδιασμό της νέας στρατηγικής και μέσω αυτής ανακατάται και η αξιοπιστία.

Στη συνέχεια ακούστηκαν κάποιες ανησυχίες προβληματισμοί από τις Διαχειριστικές Αρχές των Περιφερειών, περισσότερο στο θέμα της υποστελέχωσης και του καθορισμού των ρόλων.

Ο σύμβουλος της ex-ante αξιολόγησης του ΠΑΑ τόνισε μερικά σημεία τα οποία θα βοηθήσουν στην έναρξη του σχεδιασμού της τοπικής στρατηγικής όπως π.χ. το να ληφθούν υπόψη οι ελλείψεις (μαθαίνουμε από τα λάθη μας) της προγραμματικής περιόδου 2007-2013, να δοθεί έμφαση στην ευαισθητοποίηση του τοπικού

πληθυσμού με κινητοποίηση, διάλογο και αυτοαξιολόγηση. Η τοπική στρατηγική θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις βασικές ανάγκες της περιοχής, οι οποίες θα πρέπει να διαγνωστούν και προσδιορισθούν, και να τοποθετηθεί στην προτεραιότητα 6 «προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές» και ειδικότερα στην περιοχή εστίασης 6β «προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές». Επίσης οι νέες στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης να εμπλουτιστούν με δράσεις οι οποίες με έμμεσο ή άμεσο τρόπο να ενισχύουν την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου έχοντας υποστηρικτικό ρόλο στους οικονομικούς παράγοντες της τοπικής κοινωνίας αλλά και στο ευαίσθητο τμήμα του πληθυσμού με κοινωνικούς όρους.

Τέθηκε από τις ΟΤΔ ο προβληματισμός της πίεσης του χρόνου όσον αφορά στην επιλογή των τοπικών στρατηγικών και το γεγονός ότι θα πρέπει πολύ σύντομα να προκηρυχθεί ο διαγωνισμός.

Ο Διευθυντής της ΕΥΔ ΠΑΑ κ. Ν. Μανέτας ανέφερε ότι θα πρέπει οι στόχοι του τρέχοντος προγράμματος να επιτευχθούν έως τις 31-12-2015. Επίσης ότι η υπερδέσμευση θα κατανεμηθεί μόνο σε ώριμα έργα και επιλαχόντες.

Όσον αφορά στο Μέτρο 19, υπάρχουν κάποια ζητήματα τα οποία θα πρέπει να κλείσουν, καθώς δεν θα υπάρξει άλλη ευκαιρία συνάντησης έως την επανυποβολή του οριστικού τεχνικού δελτίου. Μερικά από τα θέματα που έμειναν ανοιχτά είναι εάν το 5% ιδίας συμμετοχής στα διατοπικά/διακρατικά θα εξαλειφθεί, να ξανασυστηθεί το 20% των λειτουργικών δαπανών επί του συνόλου της τοπικής στρατηγικής (με πρόταση να αυξηθεί στο 25%).

Τέθηκε και ο προβληματισμός της κατανομής του προϋπολογισμού (αν θα είναι συγκεκριμένος ανά περιοχή). Η απάντηση που δόθηκε είναι ότι θα πρέπει τα υποβληθέντα προγράμματα να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

Συνοψίζοντας τονίστηκε ότι θα πρέπει να γίνει καταγραφή αναγκών της περιοχής, διαδικασίες εκκίνησης προσέγγισης bottom-up με συναντήσεις μεταξύ Περιφέρειας και ΟΤΔ και με διαβούλευση με τοπικούς παράγοντες.

Παρασκευή 8 Μαΐου

Η δεύτερη ημέρα ήταν αφιερωμένη σε κατάρτιση και ενημέρωση. Περιλάμβανε αρχικά την παρουσίαση εγχειριδίου διατοπικών συνεργασιών με παραδείγματα καλών πρακτικών και παρουσιάσεις από ΟΤΔ που υπήρξαν συντονιστές σε διατοπικές συνεργασίες.

Σκοπός του εγχειριδίου είναι να το εκλάβουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι ως ένα εργαλείο που βοηθάει σε όλα τα στάδια μιας συνεργασίας, από τον σχεδιασμό έως την υλοποίηση με στόχο την βελτιστοποίηση του χρόνου και των διαδικασιών.

Τα παραδείγματα που παρουσιάστηκαν είχαν στόχο να αναφέρουν τον τρόπο με τον οποίο επιτεύχθηκαν αυτού του είδους οι συνεργασίες αλλά και τα προβλήματα που προκύπτουν στην πορεία σχεδιασμού και υλοποίησης.

Οι λόγοι για τους οποίους οι ΟΤΔ δεν υλοποίησαν διατοπικά αλλά και διακρατικά σχέδια συνεργασιών είναι ο περιορισμένος χρόνος για το σχεδιασμό, η έλλειψη στελεχιακού δυναμικού καθώς τα έργα αυτά απαιτούν πολλές εργατοώρες, αλλά και το γεγονός ότι δεν αποτελούσε υποχρέωση από το πρόγραμμα αυτή την περίοδο. Όσον αφορά στα διακρατικά έργα, επιπλέον των ανωτέρω προβλημάτων, υπήρχαν διαφορετικές ταχύτητες μεταξύ των κρατών μελών (οι άλλες χώρες είχαν ήδη υποβάλει τα διακρατικά τους) καθώς και μια υποτονική επιθυμία συνεργασίας των άλλων κρατών μελών ως προς την Ελλάδα λόγω της οικονομικής κρίσης η οποία λειτούργησε ανασταλτικά. Το θέμα των πολλών γλωσσών, επίσης, αποτελεί επιπλέον δυσχέρεια.

Μετά το κλείσιμο των διατοπικών συνεργασιών έγινε παρουσίαση του εγχειριδίου συμμετοχικών διαδικασιών οι οποίες αποτελούνται θεμέλιο λίθο της δικτύωσης, του συντονισμού μιας ομάδας ενώ κρίνονται απαραίτητες και για τις οποιοδήποτε είδους συνεργασίες αλλά και για την προετοιμασία της τοπικής στρατηγικής για τη νέα περίοδο. Αναφέρθηκαν οι μέθοδοι των συμμετοχικών διαδικασιών και μετά το τέλος της παρουσίασης έγινε πρακτική εξάσκηση της μεθόδου open space.

Η μέθοδος εφαρμόζεται σε ομάδες από 10 έως και 1.000 άτομα, όταν υπάρχει διαφορετικότητα στους συμμετέχοντες και πολυπλοκότητα στο πρόβλημα, καθώς και σε καταστάσεις όπου υπάρχει ένταση και ανάγκη για λήψη γρήγορων αποφάσεων.

Η ομάδα τοποθετείται σε κύκλο και ο συντονιστής ορίζει την έναρξη της διαδικασίας καλώντας εκείνους που έχουν θέματα προς συζήτηση να τα παραθέσουν. Οι υπόλοιποι συμμετέχοντες επιλέγουν τις συζητήσεις που θα παρακολουθήσουν. Στο τέλος όλοι επιστρέφουν στον κύκλο προκειμένου να μοιραστούν σχόλια, γνώσεις και δεσμεύσεις που έχουν προκύψει.

Κατά την εφαρμογή προέκυψαν τρία ερωτήματα/προβληματισμοί:

- ✓ Αποδοτικότερο Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο με συντονιστή τον κ. Παναγιώτη Πάτρα, ΟΤΔ Τρικάλων
- ✓ Εκπαίδευση στελεχών, ΟΤΔ, ΕΑΔ, φορέων Περιφερειών ενόψει του CLLD με συντονίστρια την κ. Ηρώ Τσιμπρή, ΟΤΔ Αχαΐας
- ✓ Απλοποίηση διαδικασιών για τις διακρατικές συνεργασίες με συντονίστρια την κα Ανατολή Σιαμίδου, ΟΤΔ Θεσσαλονίκης

Από την ομάδα του κ. Πάτρα ζητήθηκε να λειτουργήσουν τα κοινωνικά δίκτυα για την διάχυση της πληροφόρησης και την αμεσότητα που προσδίδουν τα μέσα αυτά (facebook, twitter, youtube, mobile applications), καθώς και η ενίσχυση του ιστότοπου. Προτάθηκε να ανατεθεί η διαχείριση του ΕΑΔ σε εξωτερικό το Δίκτυο για την καλύτερη λειτουργία του, να εφαρμόζεται με αξιοπιστία το Σχέδιο Δράσης. Τέλος προτάθηκε η Μονάδα Υποστήριξης του Δικτύου να στελεχωθεί επαρκώς ενόψει των αυξημένων απαιτήσεων της νέας προγραμματικής περιόδου ενίσχυση θα υπάρχουν πολλές απαιτήσεις.

Από την ομάδα της κας Τσιμπρή παρουσίασε τα αποτελέσματα η κα Ατσάλου από την ΟΤΔ Ημαθίας από τα οποία προέκυψε ότι θα πρέπει να επαναληφθεί η κατάρτιση σε θέματα συμμετοχικών διαδικασιών, καθώς θεωρήθηκε απαραίτητη για το σχεδιασμό του CLLD. Κρίθηκε σκόπιμο και χρήσιμο το έντυπο υλικό της κατάρτισης να διαχέεται εκ των προτέρων για την προετοιμασία των συμμετεχόντων. Θεωρείται σημαντική η κατάρτιση σε θέματα επικοινωνίας, θέματα καινοτομίας (προσδιορισμός, αξιολόγηση καινοτόμων προτάσεων με ανάλογα κριτήρια επιλογής) με χρήση νέων τεχνολογιών, θέματα επιτόπιων ελέγχων, καθώς και η δημιουργία δικτύων και συνεργασιών (διατοπικών, διακρατικών).

Από την ομάδα της κας Σιαμίδου τέθηκαν τα εξής θέματα που αφορούν στην απλοποίηση των διαδικασιών των διακρατικών συνεργασιών: να εξασφαλίζεται με κάποιο τρόπο η έγκριση από τα άλλα κράτη μέλη, να τηρείται αυστηρά η επίσημη γλώσσα επικοινωνίας που τίθεται από το σχέδιο, να υπάρχει ευελιξία στην ανάλυση των προϋπολογισμών γιατί απαιτούνται συχνά τροποποιήσεις που είναι μέχρι σήμερα ιδιαίτερα χρονοβόρες και δυσλειτουργικές, να ενεργοποιηθεί στον ιστότοπο του ΕΑΔ η λειτουργία forum ανταλλαγής απόψεων.

Οι παρουσιάσεις της διημερίδας καθώς και τα εγχειρίδια που παρουσιάστηκαν έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΕΑΔ www.ead.gr